

85 Milyonun Enerjisiyle Daha İyi Bir Gel...

ANASAYFA / SANAT

Haber Giriş: 27.01.2024 12:45 | Son Güncelleme: 27.01.2024 12:50

Duvarlar, bedenler ve dokular arasında bir gezgin: Erol Akyavaş

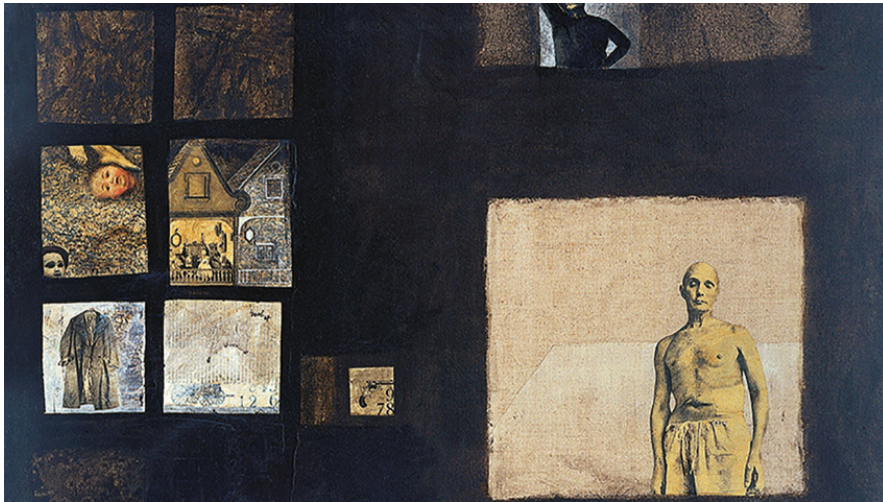
Sanatta Batı dışı modernite arayışının en başarılı isimlerinden Erol Akyavaş'ın çoğu ilk kez izleyiciyle buluşan eserlerinden oluşan kişisel sergisi Galeri Nev İstanbul'da 3 Şubat'a dek devam ediyor. Mânâ Gerek, Dava Gerekmez, Erol Akyavaş'ın 1993 tarihli bir litografisinin de adı aynı zamanda

Nazlı Pektaş

nazlipektas@gmail.com

Tüm Yazıları

Erol Akyavaş resmini izlemek onun bir ömrü aşan sanatı içinde dolaşmak gibi. Sergide gördüklerimiz eşliğinde bir yandan sanatçının farklı dönemlere ait değişen üslubunu takip edebiliyor diğer yandan da mesele edindiği konularına dair derin anlatısını keyifle izliyoruz. Sergide

kullanarak geliştirdiği sanat yolculuğu hakkında büyüleyici bir anlatı sunuyor.

Akyavaş'ın imgeleri ve anlatısı köklerinin kültür ve sanatı eşliğinde, aldığı mimarlık ve sanat eğitimi ile birleşir. Resimlerinde yıllara yayılan çeşitli üsluplar içinde İslam ikonografisiyle ve tasavvufu karşılar, sürreal üslupla çarpışır, soyut anlatının özgürlüğüne yerleştiği kaligrafiyi çözmekle uğraşır, kuşbakışı manzaralarında İstanbul'a ve başka başka kentlere kapılırız. Ressamdır, mimardır, fotoğraf çeker, pek çok konuda bilgi sahibi iyi bir okuyucudur. Tasavvuf ile olan teması yeryüzüne bakışını gözleriyle değil de kalbiyle resimlerine sabitler. Dolayısıyla resimleri temsille değil görünür ve görünmezlikle ilgilidir. Onca imgeyle içimizdekini söküp dışarıya salarken dışımızdakileri de daha iyi görmemizin sebebi olur Akyavaş. Anlam sanatçının sanat yapma eyleminin kalbine yerleşir, sergi başlığında da olduğu gibi: Yunus Emre'nin Bize Didâr Gerek Dünya Gerekmez şiirindeki bir dizeden alınan sergi başlığı Mânâ Gerek, Dava Gerekmez, Erol Akyavaş'ın 1993 tarihli bir litografisinin de adıdır aynı zamanda.

Moderniteyi yeniden anlamlandırma

Pek çok yayında yazıldığı gibi Batı dışı modernite arayışının en başarılı isimlerinden Akyavaş. Buna moderniteyi yeniden anlamlandırma da diyebiliriz kolaylıkla. Sanatçının eserlerinde rastladığımız modernizmin spiritüel merakı eşliğinde üretilenlere benzemez yahut tarihi tekrar etmek değildir yaptıkları. Sanat dilinde doğduğu toprakların ikonografisi Doğu'nun felsefesi ve mistisizmi, tasavvuf gibi düşünce dünyaları ve sembolleri sıkça karşımıza çıkar. Sanatçının eserleri, sufizmin derinliklerinden ilham alır ve bu manevi geleneği modern dünyanın karmaşıklığı içinde taşır. Tasavvufta sıkça kullanılan semboller veya mistik anlamlar, sanatçının eserlerinde yeniden şekillenir ve yeni bir anlam kazanır. Bu geçmişe bir referans değil, geleneği modern bir bağlamda yorumlama ve yeniden inşa etme çabasını yansıtır. Akyavaş'ın estetik dili, izleyiciyi düşünmeye ve hissettirmeye savurur. Sanatçının, modernlik ve gelenek arasında döşediği yol sadece estetik değil aynı zamanda mâna ile genişler.

İstanbul ve New York arasında geçen bir ömür

Erol Akyavaş, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Fakültesi'nden mezun olur ve eğitimine Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun atölyesinde misafir öğrenci olarak devam eder. Ardından Paris'e giderek Fernand Léger ve André Lhote'un atölyelerinde çalışır ve "Cercle et Carré" isimli sanatçı grubuna katılır. 1954 yılında ABD'ye giderek Illinois Teknoloji Enstitüsü'nde mimarlık eğitimine başlar ve 1967'de resmi olarak ABD'ye taşınır. 1950'den itibaren New York, Cleveland, Roma,

Milano, Bremen, Stuttgart, Berlin ve Paris gibi pek çok şehirde kişisel sergileri düzenler. Sanatçı aynı zamanda 1. Uluslararası İstanbul Çağdaş Sanat Sergileri'ne (1987) ve 2. Uluslararası İstanbul Bienali'ne (1989) katılır. 1954'ten 1999'daki vefatına kadar New York ve İstanbul arasında yaşayan Akyavaş'ın vefatının hemen ardından 2000 yılında Dolmabahçe Kültür Merkezi'nde ve 2013'te İstanbul Modern'de gerçekleşen retrospektifleri, yarım yüzyılı aşan çalışmalarının kapsamlı bir envanterini oluşturur. Eserleri, aralarında İstanbul Modern, Odunpazarı Modern Müze (OMM), British Museum, The Museum of Modern Art (MoMA) ve Metropolitan Museum'un da bulunduğu yerel ve uluslararası koleksiyonlarda yer almaktadır.

İstanbul ile New York arasında geçen ömrü gibi sanatı da Doğu ile Batı arasında akar. Jale Erzen, Galeri Nev tarafından 2004'te yayımlanan Resme Bakan Yazılar kitabında Akyavaş için şöyle diyecektir: "Erol Akyavaş'ı tanırırsınız ve bir gezgin olduğunu anlarsınız; doğu ile batı arasında gidip gelen çağdaş bir Ullis. Farklı zamanlarda ve farklı mekanlarda var olabilen, birçok mevsim ve tarihlerin adamı. Ressam, mimar, tasarımcı, fotoğrafçı, ortaçağ zanaatçısı, insan dramasının arkeoloğu. Yine de sanatı hiçbir zaman sürgün duygularını ifade etmeyen, dünyayı ev yapmış biri."

Düş ve düşünce arasında zamansal bir sentez

Mâna Gerek, Dava Gerekmez isimli sergide Akyavaş'ın eserleri "Kaligrafik Çalışmalar", "Kentler", "İkonalar", "Sufi Soyutlamalar", "Modern Anlatımlar", "Sürreal Peyzajlar" gibi çeşitli alt başlıklarla yer alıyor. Bu seçki eşliğinde Akyavaş'ın resmine bakarken onun dolaştığı yerlerden de söz etmeli: Akyavaş'ın bedene, yeryüzüne, inanca ve kendine bakışı, derin bir kabul üzerine inşa edilir. 60'ların ilk yarısında kadın bedenini kullandığı çalışmaları, 1970'li yılların sonlarında labirenti andıran, zamanla çeşitlenen geometrik yüzeyleri, kuşbakışı manzaraları taş ve tuğla desenleri eşliğinde kurguladığı surları, kaleleri... 1980'li yıllarda önceki çalışmalarını sentezlediği, çoğunlukla diziler halinde çalıştığı işleri ve kaligrafinin girdiği resimleri, sürreal figürleri ve nihayet fotoğrafları ve erotik resimleri... Hepsi sanatçının düş ve düşünce arasında zamansal ve mekânsal bir sentezde doğar. Duvarlar, bedenler ve dokular arasında bir gezginidir Akyavaş, izleyeni de peşinden sürükler.

Sergi 3 Şubat'a dek Galeri Nev İstanbul'da devam ediyor.